

פרשת תולדות

"וַיַּעֲתֵר יַצְחָק לֵה' לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עָקְרָה הוּא וַיַּעֲתֵר לוֹ ה' וַתֵּהָר רַבֵּקָה אִשְׁתּוֹ וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקַרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם-כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְדָּ לְדָרֵשׁ אֶת ה' "
 (בראשית כה, כא-כב)

ראשונה הייתה אמנו רבקה שאמרה 'לָמָּה זֶה אֲנֹכִי?'. אמר לה הקב"ה, את, סימן לבנייך, שיאמרו 'לָמָּה זֶה אֲנֹכִי?', שחייב אדם לפשפש במעשיו ולשאול עצמו לָמָּה זֶה אֲנֹכִי, שנאמר: 'מִה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמַיִם' (קהלת א, ג).

רבקה כיוצרת השאלה הקיומית, מהו טעם החיים.

(מתוך ספר מדרשיו של רונן אחיטוב – "צוהר תעשה לתיבה")

שיעור פרשת שבוע- נעמה סט

י מ י ה ח ו ל		שבת פרשת תולדות	
05:29←05:25	זמן תפילין /טלית	16:19	הדלקת נרות
06:00	שחרית א'	16:30	14:00 מנחה
06:45	שחרית ב' (בביה"כ)	-	שיעור הלכה אקטואלית
08:00	שחרית ג' (בביה"ס, ימים א-ה)	06:45	שחרית א'
08:57←08:53	סוף זמן ק"ש	08:30	שחרית ב'
16:25	מנחה וערבית	08:00	שחרית ע"מ
16:38←16:38	שקיעה	16:09	12:30, 13:30 מנחה
20:10	ערבית	14:00	מנחה (בבית שנון)
21:00	ערבית (בשקד ג')	16:00	מנחה ע"מ
		17:14	צאת השבת

שבת
שלום

פ"ע ע"כ - פרשת תולדות

בין קודש לחול

בפרשת תולדות שב ומתעורר הקונפליקט עתיק היומין בין החקלאים ובין רועי הצאן, בין הנאחזים בארץ ובין הנוודים/הסוחרים שאינם תלויים באדמה ובמקום. כבר מראשית ימי האנושות רוחש מתחת לפני השטח המאבק 'בין הניידים ובין הנייחים', על שטחי המרעה ועל מקורות המים, ובעיקר על דרך החיים הנכונה ויעודו של עם ישראל. מפעם לפעם הוא מתפרץ מעל פני השטח כעימות חזיתי וחושף עלילה סבוכה ומסעירה. זה מול זה ניצבים יעקב 'יושב האוהלים' ועשיו 'איש השדה'. זה נוטה לדרכו של אברהם ולמסעותיו וזה נאחז בקרקע כמו יצחק אביו.

כבר לימדונו רבותינו - חנן פורת ז"ל והרב יואל בן-נון הי"ו - שאהבתו של יצחק לעשיו מקורה באהבה המשותפת לשדה, ובהבנה שרק על-ידי כוח שמירה והגנה איתן ניתן לאחוז באדמות הארץ. יצחק, שנצטווה לשבת בשטחי הלס רחבי הידיים של ארץ גרר, מצוי במאבק יום יומי על השדות, היבולים ומקורות המים. למרות שנראה שיצחק ממשיך את אביו וחושף את אותן בארות, אינה דומה כלל חפירת באר להשקיה עונתית של הצאן לחפירת באר כדי ליצור מקור מים קבוע ומבוסס להשקיית השדות שנה אחר שנה.

המתח מגיע לשיאו כשצריך להעביר את המקל לדור הבא. יצחק, שהצליח בחייו לשלב בין החומר ובין הרוח, רואה בעיני רוחו קואליציה מתפקדת ופורה בין עשיו ובין יעקב - עשיו יקבל את תיקי הביטחון והחקלאות ויעקב את תיקי הדתות והחינוך. כפי שמבאר הרש"ר הירש בפירושו לפרשה:

יצחק היה סבור שעשיו ויעקב ימלאו את שליחותו של אברהם בשותפות ובאחוה, כשהאחד משלים את השני. משום כך התכוון לתת לעשו ברכה בעלת תוכן חמרי, ושמר ברכה רוחנית ליעקב.

אך יצחק לא ידע את מה שידעה רבקה, ששני הבנים יתפתחו לשני עמים שמאבק תמידי שרוי ביניהם, כפי שנאמר לה בנבואה: *"שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנְךָ וְשְׁנֵי לְאָמִים מִמֶּעֶדְךָ יִפְרְדוּ, וְלֹאִם מִלְאָם יִאָּמֵץ נָרָב יַעֲבֹד צְעִיר"*

בסופו של דבר, כידוע, זוכה יעקב בשתי התכונות ובשתי היכולות שעתידות להתגלות בו ובזרעו. במהלך נפתל וערמומי מתגלה ש'הקול קול יעקב אך הידיים ידי עשיו'. מעתה נדרש זרעו של יעקב להיות הוא עצמו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. מעכשיו יעברו הויכוח והמתח בין החקלאי ובין רועי הצאן, להיות חלק מהותי משגרת היומיום של בית ישראל. פעמים יהא זה מוקד לעימות ולמחלוקת בין אישים וסיעות - בין יוסף החולם על אלומות בשדה ובין יהודה ואחיו הרועים את צאן אביהם, בין שאול 'הבא אחרי הבקר מן השדה' ובין דוד 'אשר בצאן', בין אליהו הסוער והמתבודד ובין אלישע המוביל בנחת את השוורים בחריש - אך לרוב מהווה שילוב הכרחי זה את הייעוד והאתגר הניצבים בפני כל יהודי ויהודי, ובמיוחד לנו, החיים בדור התקומה והבניין.

מדור זה סוגר שנה ונפרד מהעלון. כשהתחלנו לא ידענו עד כמה נצליח להתמיד בכתיבה שבועית, אולם עם הזמן הרגשנו שאתגר העבודה המשותפת מהווה עבורנו אתגרתא זוגית מעניינת משגרת היומיום, והתגובות החיוביות מן הקהל דרבנו אותנו להמשיך. השתדלנו לשלב פרשנים שונים ושירה עברית ממגוון תקופות, לחזור ולהעמיק לנבכי השפה ולגלות תורה הצומחת מתוך הסיביבה הטבעית שלנו, הקהילה, החקלאות והחיים במדינת ישראל. ביקשנו להפיח חיים במקורות נשכחים ופחות מוכרים ולחפש את הנקודות החודרות לעומקו של עולם הנפש והרגש. אנחנו מבקשים להודות 'לעלים' על האכסניה להגיגים שלנו, לעורך העלון על שיתוף הפעולה הצמוד, לכל הקוראים והקוראות אשר פינו זמן ומקום בלב, ובמיוחד לאלה אשר טרחו להגיב ולעודד.

נחתום בתפילה שנשכיל כולנו למצוא את השילוב הראוי והמאוזן בין התורה לעבודה, בין הלאומיות לעולמיות (אוניברסליות), בין האחיזה העיקשת בקרקע ובין הגמישות והפתיחות הרוחנית.

השיר אשר בחרנו לסיום – 'אני קורא בהרים' של יצחק שלו – מתמצת שילובים מאתגרים אשר ניסינו להדגיש מתוך הפרשות השונות: בין המילים הנאמרות לאלה הכתובות, בין החומר לרוח, בין הכאב לרוממות, בין האדמה והרקיע.

אָשֶׁר לֹא קָרָאתִי בַּסְּדוּרִים וּבַמְחֻזְזוּרִים
אָנִי קוֹרֵא בְּהָרִים.
בְּהָרִים אוֹמֵר אָנִי
אֶת כָּל הַתְּחִנּוֹת וְהַמְזֻמּוּרִים.
בְּרֹאשֵׁי הַהָרִים רְאִיתִי חֲרוּתִים
כָּל הַפְּיוּטִים.
וְכָל הַפְּסוּקִים חֲקוּקִים
בַּמְדְּרוֹנוֹת הַחֲשׂוּפִים וְהַמְּכִים.
וְכָל דְּבָרֵי הַזְּעֵם -
בְּצוּקִים.

מִן הַגֵּיא הָעֵמֶק לַמְּדֵתִי
אֶת הַזְּעָקָה כְּמוֹ מִקְלָא.
וְהִרְבָּה תְּנַפְלוֹת זְכוֹת
לַמְּדֵתִי מִן הַתְּכַלֵּת.

אליאב וסלצית לנר

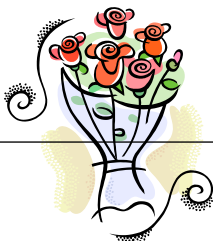
**לשרון ואודי שהם, לחנה ויצחק שהם ולכל המשפחה האורחת
ברכות להולדת הנכד-נין דוד מאיר, בנס של צנחן ורז שהם
איחולים לשמחות ולנחת!**

**ליצחק ונצמי רסיסטל, למרגלית שריד ולכל המשפחה האורחת
ברכות להולדת הבת-נינה
איחולים לשמחות ולנחת!**

**למשה ולינוי ולקוביץ, ליאיר ולייליאן שלמה ולכל המשפחה האורחת
ברכות להולדת הבן-נכד
איחולים לשמחות ולנחת!**

אלופים בדפדופים – פרשת תולדות

לפני שנשאל את השאלות נחלק לכל המשתתפים ספרי תנ"ך. השאלות כולן יוצאות מפרשת השבוע ויוצרות חיבורים עם מקומות אחרים בתנ"ך. מה שצריך הוא להקשיב, לדפדף, לענות ולעמוד על הקשר בין שני המקורות. המוצאים משמעות מעניינת לחיבורים מוזמנים לשתף אותי.

1. בפרשה – אב ובן שנשאו נשים בגיל 40. האב נשא אישה אחת והבן – שתי נשים. מיהם האב והבן? את מי נשאו לנשים?
2. שתי נשים בספר בראשית ילדו תאומים. הראשונה – בפרשה (בראשית כה), והשניה בפרשת וישב (בראשית לח). מיהן היולדות?
3. שני אנשים מכונים "איש תם". הראשון בפרשה (בראשית כה), והשני בעל ייסורים מפורסם (איוב א).
4. בשלושה מסיפורי בראשית אמר איש על אישתו "אֲחֹתִי הִיא". האחרון בפרשה (בראשית כו), והראשונים בפרשות לך לך (בראשית יב) – וירא (בראשית כ). מי היה הזוג בכל סיפור?
5. אברהם ויצחק ערכו שניהם משתה. אברהם בפרשת וירא (בראשית כא) ויצחק בפרשה. לכבוד מה נערך כל משתה?
6. בפרשה (בראשית כז) כינוי לבגדי עשוי, בספר דניאל (פרק ז) כינוי ללחם נקי.
7. שני אבות בספר בראשית ענו לבניהם "הֲנַנִּי". הראשון בפרשת וירא (בראשית כב) והשני בפרשה (בראשית כז). מי היו האב והבן בכל אירוע?
8. בפרשה (בראשית כז) התברך בברכת "וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְךָ בְּנֵי אִמְךָ" בפרשת ויחי (בראשית מט) התברך בברכת "וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְךָ בְּנֵי אֲבִיךָ". מיהם המתברכים והמברכים?
9. בפרשה (בראשית כז) "וַיַּעַק צַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה", במגילת אסתר (פרק ד) "וַיַּעַק זַעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה". מיהו הצועק ומיהו הזועק?
10. מהו שמה של בת ישמעאל, אשת עשיו השלישית בפרשה (בראשית כח)? איך היא נקראת בפרשת וישלח (בראשית לו)?

לזכרו fe איתן כהן ז"ל

צוות קש"ב (קשר עם בנים) מתכוון לקיים אירוע לזכרו של איתן כהן ז"ל. האירוע יתקיים אי"ה במועדון במהלך חודש טבת הקרוב – ינואר 2023. על המועד המדויק תבוא הודעה.

פנת הטריוויה / יאיר fe וברקאי אפרתי

נסו למצוא קשר בין השאלות לפרשת "תולדות", תשובות בעמוד 8

FIFA WORLD CUP

1. במסגרת איזו מלחמה נערך הקרב על העיר באר שבע?
2. מי צייר את "הצעקה"?
3. איזה נבחרת זכתה במונדיאל הקודם? (שלושת צבעי דגלה מופיעים בפרשה)
4. באיזו תוכנית ריאליטי ניצח לאחרונה רועה צאן?
5. מלבד עצמות כף היד, כמה עצמות יש ביד?
6. באיזה תחום בעיקר פעיל השחקן והאקטיביסט עידן מור (גדי וילצירסקי)?
7. מי בתנך לא הגיע גסי'תמול גסי'ה'ום אֶל־הַלָּחֶם:
8. איזה איבר בודקים כדי לדעת אם בשר בהמה שנשחטה הוא חלק?
9. לאיזו סדרת סרטים שייך הסרט "קללת הפנינה השחורה"?
10. איזו מחלת עיניים גורמת לעכירות העדשה?

אלפת פנוס: אינה תאומים או תאומות בצלפי משפחות מתאורטיס כיום בקיבוץ?

יריד צדקה

יריד חנוכה המסורתי יתקיים בע"ה בנר שני של חנוכה, כ"ה כסלו (19.12) רשמו כבר ביומנים וכמובן תודיעו לבני משפחה וחברים © מי שמעוניין להקים דוכן ביריד מוזמן ליצור קשר בהקדם.

משי- 0537139770

צ ספר התורה האשכנזי / איתן היא

לפני כ- 20 שנה, עת חגג שילה בנונו בר מצווה, כתבתי באריכות על ספר התורה של משפחתנו. כך היה גם לקראת בר המצווה של בנונו ליחי. בשנים האחרונות נוסף לנו מעט מידע חדש, ואירוע מרגש סביב ספר תורה זה.

משפחתו של אבי גרה בעיר קטנה בצפון מערב גרמניה, שנקראת זיגבורג, השוכנת על גדות נהר הזיג, הנשפך לנהר הריין. ערים קרובות ידועות הן קלן ודיסלדורף. סבא רבא שלי רכש ספר תורה לכבוד בר המצווה של בנו, ולראשונה קראו בספר זה, בשבת פרשת 'וישלח' תרע"ד, 31.12.1913.

לכל ספר תורה שגוללים אותו, ישנה כיום רצועה גמישה החובקת אותו. בעבר היה זה בד מיוחד, באורך של כ- 3 מ' וברוחב של 15 ס"מ, אותו היו כורכים בצורה סיבובית, סביב ספר התורה. על בד זה נהוג היה לרקום את שם הילד שנגמל מחיתוליו. לבד זה קראו "וימפל". לספר התורה הזה, שהוכנס ע"י סבא רבא שלי, נרקם ה"וימפל" לכבוד לידתו של נכדו, אבי חיים הימן. 25 שנה קראו בספר תורה זה, בקהילת בית הכנסת בזיגבורג.

ליל הבדולח 9-10/11/1938 ט"ו בחשוון תרצ"ט.

באותו לילה, שהה סבי ליד מיטתו של חבר שנפטר בקהילה, ואמר תהילים לעילוי נשמתו. מעבר לשריפת בת הכנסת, אסרו בלילה זה, את כל ראשי הקהילה, שסבי היה אחד מהם. הוא היחיד מנכבדי הקהילה (היה לו תואר "חבר"), שלא נאסר, וכך ניצל. בביתו גר בשכירות אברך צעיר, והוא נלקח במקום סבי, ולא נראה שוב. בית הכנסת נשרף בחלקו בליל הבדולח, אך ארון הקודש נשאר שלם. לבית הכנסת היה צמוד בית הקהילה. היות ובית הכנסת היה צמוד גם לבתי גויים גרמנים, דאגו המציתים לא לגרום נזק גדול מידי לבית הכנסת, כדי שלא ייפגעו בתי הגויים הסמוכים. למחרת ליל הבדולח, סבי ועוד קומץ חברים הציבו סולם, ומבית הקהילה ודרך חור בקיר הצליחו להיכנס לבית הכנסת. ספר התורה הוצא ממנו וגם תשמישי קדושה נוספים. סבי וסבתי ובתם הצעירה, עזבו את גרמניה כחצי שנה לאחר מכן, בשנת 1939. (הם עוד הספיקו לשלוח את רוב רכושם ב'ליפט' (מכולה מעץ) לישראל, אך הם עצמם, כבר לא הצליחו להגיע ארצה. המשפחה התגלגלה בדרכים מזרחה, במשך כ- 70 יום דרך רוסיה ויפן, והגיעה לדרום אמריקה, ארגנטינה, בראש השנה תש"י, 1939. (הציוד שלהם מעולם לא הגיע ארצה...).

נחזור לספר התורה...

מה שהיה ידוע כל השנים למשפחה, שמשפחתה של אישה בשם הרטה לויזון, הביאה את ספר התורה לישראל. הם גרו באותה עיירה, והצליחו לצאת לפני שנסגרו הגבולות. פרטים אלו זכורים לנו מילדותנו. אישה זו נישאה בארץ, והתגררה בבית השיטה. לימים, באחד מהכנסים, שעסקו בנושא הגנת הצומח, נפגשתי עם בנה של הרטה, הלל מנור שמו, ויידעתי אותו על כך, שאימו היא זו שידוע לנו, שהביאה את ספר התורה לארץ. הלל, אחרי שברר עם אמו טען, שאמו עלתה ארצה כשנה לפני ליל הבדולח... אם כך, מי הביא ארצה את ספר התורה???

אבי ואחיו עלו ארצה כבר בשנת 1936, ובאותה עת, היה דודי בכפר חסידים, ומשם נסע לבית השיטה, כדי לקחת את ספר התורה. בשנת 2011 ביקרתי עם אחי ואחותי בבואנוס איירס, כמה חודשים לפני שנפטר אחות אבי, שהייתה נערה בת 16 בליל הבדולח, וכאמור עזבה עם סבי וסבתי את גרמניה. שאלנו אותה מי הביא את ספר התורה לישראל? והיא ענתה חד משמעית הרטה לויזון.... אחי, שהוא המתעד המשפחתי, ניסה את מזלו שוב... כמה ימים לפני שעזבנו את ארגנטינה, הוא שאל שוב את דודתי על ספר התורה, זה לא נתן לו מנוח.. תשובתה היתה: "שזה מישהו מירושלים" ... הוא שאל אותה הרטה לויזון? היא אמרה לא לא!!! אבל לא יכלה להזכר בשם... אבל הסיפור לא מסתיים כאן...

במכתב שכתב סבי לבניו ולקרובים בארץ, במרץ 1939, הוא מפרט את ענייני בית הקהילה מול המשטר הגרמני, ומציין שהלך עם לויזון לדון בנושא מסוים. מברור שאחי עשה התברר, שאכן הוריה של אותה הרטה נותרו בגרמניה, אך ככל הידוע ניספו בשואה ולא הגיעו ארצה. מוזכרים שם שמות נוספים, אבל מכל כיוון שניסינו לברר, אין לנו מושג איך הגיע ספר התורה לארץ, והתעלומה טרם נפתרה. ברור לנו, שהספר הנ"ל הוא אכן הספר המשפחתי, מאחר והגיע ארצה כשהוא עם המעיל וה"וימפל" שהיו עליו גם בגרמניה. בימים אלו, אנו מתכננים לפרסם בפייסבוק קריאה בנושא, אולי נמצא מידע חדש.

מסוף שנות ה- 30 ובשנות ה- 40, היה ספר התורה בכפר חסידים, ובהמשך הועבר לבית הכנסת 'אליהו הנביא' בשכונת אחוזה בחיפה. 2 בני דודי, המבוגרים ממני, קראו מספר זה בבר המצווה שלהם.

במשך השנים נפסל ספר התורה בגלל טשטוש אותיות. המשפחה השקיעה כסף רב, כדי לתקנו ולהביאו לידי כשרות בקריאה, אך ללא הואיל, והוא נפסל שוב. כך שאני ואחי, לא זכינו לקרוא בו. בהמשך, ספר התורה הפסול נדד לבית הכנסת, שבו התפלל בן דודי, אבל שימש רק לריקודים בשמחת תורה. הסיבה לפסילתו הייתה ש"האותיות קופצות"; הכתב טושטש וחלק מהאותיות נהיו חומות ולא ברורות, דבר המביא לפסילת הספר. כדי לתקן זאת, צריך היה לעבור על כל ספר התורה, וזה שווה ערך לכתיבת ספר תורה חדש. אז איך נהיה ספר התורה בכל זאת כשר לקריאה???

בבית הכנסת ברחוב איינשטיין בחיפה, שם שכן ספר התורה, החליט ועד בית הכנסת להביא אותו למכון בבני ברק, בלי ידיעת המשפחה... הם כנראה גם שילמו למכון את התמורה ללא ידיעתנו. לאחי הוסבר כדלקמן:

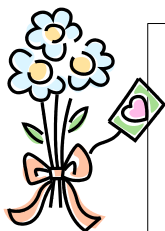
למכון בבני ברק יש פטנט מיוחד, הגורם להשחרת האותיות ע"י תרכובת כימית המפוזרת על הקלף, וגורמת לספר להראות כמו חדש! אך 'אליה וקוץ בה'... מה שלא טרחו בעלי הפטנט להסביר הוא, שהחומר משפיע גם על הקלף ומשחיר אותו... נכון להיום חלקים גדולים מהקלף נהיו כהים. אותו בן דוד יחד עם אחי לקחו את ספר התורה למכון 'אות' בירושלים, לבדיקה ממוחשבת. מהמכון קיבלנו עוד כמה תובנות לגבי ספר התורה, מתוך המומחיות, הניסיון והידע שלהם. ספר התורה ארוך וקל, דבר האופייני לספרי תורה, שנכתבו בעת ההיא בגרמניה. בבדיקה מעמיקה שהם ערכו, הם העריכו שהספר נכתב במאה - 18, ז.א. בין 1700 - 1800, כלומר, שזה מעל 100 שנה טרם קנייתו בשנת 1913.

המיוחד בספר התורה הוא גודלו וגובהו. בספרי תורה יש בד"כ 42 שורות. ישנם גם ספרים עם 52 שורות. ספר תורה זה הוא עם 60 שורות בעמודה, מה שגורם לקבלת הספר הארוך והצר, וגם מקשה על בעל הקריאה בו, במיוחד אם הוא נמוך... במרבית ספרי התורה, מתחילה כל עמודה באות "ו", הנקראת שיטת "ווי העמודים", להוציא 5 עמודות, המתחילות בנוטריקון "בי-ה שמו". בספר התורה הזה - לא! עוד הוסיפו לנו, שספר התורה כתוב בסגנון "וועליש בית יוסף" - שזהו שילוב של כתב אשכנזי וספרדי (התקבל על כך דו"ח כתוב מהמכון). הפרט הזה עבור המשפחה שלנו, הוא מאוד מעניין. למה?

אבי סיפר, שסבא שלו, שהיה בעל תפילה, התפלל עם אותיות גרוניות של 'ע' ו 'ח', כנהוג אצל הספרדים. בפירוט ידוע לנו על המשפחה רק כארבע מאות שנה לאחור, אבל גם השימוש באותיות הגרוניות, בנוסף לשם המשפחה העברי הימן, שעובר מדור לדור. נראה, שהמשפחה הגיעה מספרד לעיירה דרנאו בגרמניה, בעקבות גירוש היהודים בשנת 1492.

בשנת 2010, הגיעה משלחת מהעיר זיגבורג בראשות סגן ראש העיר, מנהל המוזיאון העירוני, וחברי מועצת העיר ובני זוגם, כ- 30 איש ואישה, לביקור בן שבועיים בישראל, על חשבונם הפרטי. תחנתם הראשונה, לבקשתם, הייתה בחיפה. הם ביקשו לראות את ספר התורה שניצל בליל הבדולח. ספר התורה שכן באותה עת בבית הכנסת ברמת אשכול בחיפה (אחד מבני דודי היה חבר שם בקהילה). שני בני דודי ואחי הצעיר (המתעד המשפחתי), נכחו בפגישה, כשבן דודי המבוגר אורי, הסביר להם בגרמנית, את משמעות ספר התורה עבור היהודים, ממה הוא עשוי ואיך כותבים אותו. באותו מעמד השתתף גם הרב פרופ' הרשקוביץ, שהיה אז שר המדע, וסיפר להם את קורות משפחתו בשואה. כמוכן, השאיר בקהל הרבה עיניים דומעות. בסיום המפגש, הוצא ספר התורה מארון הקודש לבימה, ע"מ להראות אותו להם. הם בקשו להצטלם איתו. הוכן להם מבעוד מועד צילום בגודל אמיתי/טבעי של ספר התורה, אותו הם לקחו למוזיאון העירוני בעיר, שבו יוחד אחד מהחדרים, ובו פרטים על פועלם של יהודי העיר לפני השואה. בקרתי במוזיאון זה, בהיותי בכסלו תשס"ו (2015) ב"מסע" בגרמניה, בן 3 ימים, בו למדנו וראינו מהיכן באה משפחת אבי. במקום בו שכן בעבר בית הכנסת, נצבת כיום פטריה עשויה מאבן, מעין מצבת זיכרון עם כיתוב בעברית ובגרמנית, לציון ולזיכרון העבר.

דור הילדים של אבי ודודי גדלו, כאמור (שניים זכו, ושניים לא זכו לקרוא בספר). הגיע דור הנכדים, שאלו גילאי הילדים שלי. שניים מבניי זכו לקרוא בספר זה, בהגיעם למצוות, וכך גם כמה מילדי בני דודי. בשבת זו, פרשת "תולדות", אקרא במנין הראשון בספר תורה זה, בו קרא אבי ז"ל, בבר המצווה שלו, לפני 96 שנה. עם ה"יד" השייכת לספר תורה זה, ואשר הונצחה לזכר סבי משה הימן, ילדי ואני משתמשים בכל שבת, בה אחד מאיתנו קורא במנין הראשון. נכדי רון, יקרא בספר זה בע"ה בשבת "כי תשא", והוא יהיה מראשוני הדור ה-6, שזוכה לקרוא בספר זה.

לפגות לזר
מאחלים הצלחה עם איוסק לחיל המודיעין
עלי והצלחה!! - קהילת סעד

צרכות אפיליטי, ארסת ימיו. / אפי כספי (אפיא פה קמה ימי)

האמונה המונותאיסטית היא נחלת רבים בעולם כיום. מאז החל אברהם אבינו להילחם באלילים ובעבודתם, מאז חטאו בני ישראל שוב ושוב בעבודת אלילים, חלפו עידנים רבים, וכלל אין אנו חושבים במושגים של אלילים ועבודתם. ובכל זאת, דומה בעיני כי גם אנו, המאמינים באל אחד, שומרי תורה ומצוות, מסורתיים וחילונים, פיתחנו אלילים מודרניים, שלכאורה, מבחינה דתית, אולי אין הם אסורים, אולי אפילו אין הם גלויים ומוחזקים כאלילים, אך רבים מאיתנו עובדים אותם, משועבדים להם ומתנהגים כלפיהם כעובדי אלילים מודרניים. שניים הם האלילים המודרניים: הטכנולוגיה והאדם עצמו, כשהממשק ביניהם רב, וההשפעה ההדדית של אלה על אלה רבה ולדעתי אף הרסנית.

ברכות רבות יש בטכנולוגיה. הטכנולוגיה שיפרה מהותית את תוחלת החיים האנושית ובמידה רבה את איכותם. בכל תחום ישנן ברכות הנובעות מהטכנולוגיה. די אם נביט בשיפור הרפואה אפילו בשנים שמאמצע שנות השבעים ועד היום: מהפכה אדירה בכל תחומי הרפואה, כמו בכירורגיה, באורטופדיה, בקרדיולוגיה, בגינקולוגיה, בגסטרואנטרולוגיה, בתחום הדימות ובתחומים רבים נוספים; רופא ש"נרדם" ב-1975 והתעורר כיום, לא ממש יכיר הרפואה; חולים שבעבר לא היו שורדים, ואילו שרדו חיו חיים באיכות נמוכה מאוד, חיים כיום באופן ראוי ואף מיטבי [למרות שאחד מתחלואי החברה המודרנית הוא אותם חולים שהצליחו להאריך חייהם, אך ללא שיפור איכות החיים]; הידע העצום שהצטבר לצד יכולות שכולן מבוססות על טכנולוגיות מתקדמות, שינו פני הרפואה ואין טוב מכך. גם התקשורת השתפרה מאוד: אם בשנות השבעים התכתבתי עם ידידים בארה"ב באגרות אוויר, כשכל איגרת הגיעה ליעדה, אם הגיעה, לאחר כשבועיים, כיום אנו מתכתבים בדואר האלקטרוני או באמצעות הרשת החברתית, לעיתים מספר פעמים ביום ובזמן אמת. קשרי משפחה וחברות התהדקו ורחוקים הפכו קרובים. לא אוסיף ואמנה ההשפעות הנפלאות של הטכנולוגיה, כל אחד יכול להעריך זאת לפי חייו שלו.

עם זאת, להשפעות הטכנולוגיות הללו יש מחיר, לעיתים אף מחיר כבד. הרב יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק, ראה מחיר זה כבר לפני שנים והתייחס אליו במלוא החומרה: "תהיה הציוויליזציה, בנסיונה להקל את העול מעל האדם, מוצלחת ככל שתהיה - עדיין יש ביכולתה להשמיד אותו ולהרוס כל מה שהוא מאמין בו. הקללה שהטיל ריבנו של עולם על האדם הראשון - זו העוינות שתגלה הסביבה כלפיו, היא מציאות. היא נותנת לאדם את יכולה, ועם זאת זוממת להשמידו" [חזון ומנהיגות]. ברור לחלוטין שאין הרב מתכוון להשמדת האדם ע"י טכנולוגיות צבאיות, שגם הן התקדמו לאין שיעור, ומאיימות יותר מאי פעם. הרב סולובייצ'יק מתכוון לקשר שבין האדם לסביבה: שלטון האדם על הטבע ונצחונם הטכנולוגי, איננו חף ממחיר מסוכן מאוד, וממשיך הרב: "הסביבה, במבט ראשון, נראית כמשתפת פעולה, אך בסתר היא מייעדת את עצמה להביס את האדם, לרמוס אותו. האדם הוא המשלם את המחיר. כל תגלית המסייעת לתועלתו של האדם הופכת את חייו לשבריריים יותר. הרפואה התקדמה עד מאוד, אך המחלות ממשיכות להתחרות בה. תופעה כגון זיהום הסביבה מגדילה את שיעור הופעתן של מחלות ניווניות, כגון גידולים ממאירים שמקורם בתוספות מלאכותיות למזוננו, או באוויר רעיל שסביבנו. האפשרות של השמדת כל החיים על פני האדמה בשניות בודדות, הגידול במספר החולים במחלות נפש, השעמום והפחד המתמיד שחוה האדם - מה הם אם לא שבע הפרות האחרות שעלו מהיאור, מאותו מקום שממנו עלו קודם לכן שבע הפרות הנאות? הסביבה מתעבת את האדם היוצא לגבור על הטבע, כאשר הוא מאלץ אותו להיכנע לרצונו. עם זאת, פה ושם, כשהאדם איננו עומד על המשמר, הסביבה שנכבשה תחת רגליו נוקמת בו" [שם].

ברור לכל שהרב צדק, ומאז נכתבו דבריו אלה, המצב אף החמיר ביותר. אנו יודעים בוודאות שיש עלייה ברורה במספר חולי הסרטן, לדוגמה. לפני שנים בודדות, בדקתי מדוע מספר החולים בסרטן גדל בהתמדה: בדקתי וסקרתי הספרות הרפואית, כדי לענות על השאלה: האם אכן יש עלייה אמיתית בתחלואת הסרטן, או שמא עקב שיטות גילוי מודרניות המתבססות בעיקר על דימות ועל בדיקות מעבדתיות שונות, מאתרים ביתר קלות גידולים ממאירים, שלא היו מתגלים לפני מספר שנים. ובכן, שתי התשובות נכונות. אומנם, מחד גיסא יש עלייה באיתור ושיפור באיתור של גידולים ממאירים. חלק מהתהליכים הממאירים מתגלים אף באקראי: מאמר שפורסם ע"י רופאים [כירורגים] מביה"ח רמב"ם, הראה גילוי אקראי של גידולים ממאירים אצל נפגעי טראומה שהגיעו למלר"ד [מחלקה לרפואה דחופה] ועברו בשל הטרומה בדיקות דימות כגון אולטרה סאונד ו-CT. אך מאידך גיסא, ברור כי יש עלייה אובייקטיבית בתחלואת הסרטן. במחקר שפירסם לפני מספר שנים פרופ. יונה אמיתי ז"ל, הוא הראה עלייה ברורה במומים מולדים שונים, כמו גם ירידה בפריון, והסיבות לכך לדבריו נעוצות בזיהומי הסביבה והאוויר השונים, חשיפה לכימיקלים במזון וחיים תחת לחץ [stress] מתמשך. ולכן, כיבוש הסביבה, הפגיעה בטבע, והכל בידי האדם ובעזרת הטכנולוגיה, גורמים חד משמעית לסכנת חיים אמיתית. אנו עדים לעלייה משמעותית של גידולי המעי הגס דווקא בצעירים; ישנה עלייה גם בסרטן השד, אך לא רק עלייה במספר החולות, אלא אף בחומרת המחלה: ב-87% מהמקרים מדובר בגידול פולשני [לפי נתוני עמותת אחת מתשע, אוקטובר 2022]. ידוע לחלוטין הקשר בין תזונה לקוייה, לא נכונה, למחלות דרכי עיכול, מחלות לב וכלי דם וסוגים שונים של סרטן. כך גם לגבי לחץ מתמשך [בעיקר מטיפוס distress]. ולמרות הכל, למרות שהרפואה אומרת דברה, ארגוני איכות הסביבה זועקים, מדענים מתריעים, עדיין אנו מאלילים הטכנולוגיה, כובשים עוד ועוד חלקים מהעולם ע"י טכנולוגיות, שכבומרנג, פוגעות בחזרה בנו. ניתן לקשור לכך גם את האללת המקצועות הטכנולוגיים והמדעיים במערכת החינוך הכללית ובאוניברסיטאות, לעומת דעיכה של מדעי הרוח שדווקא בכוחם לשפר העולם והחיים בו [ואולי דווקא בשל כך?]. וכמו שאומר הרב לסיכום דבריו אלה: "האדם בונה, כי מטבעו הוא יוצר ובורא; האדם הורס, משום שהוא שטן" [שם].

(המשך בשבוע הבא)

תפוזרת אפרשת תולדות / הלל דרור

ה	מ	י	ד	ח	א	מ	י	מ	י	ס	ו	מ
צ	ר	ל	ק	ב	ב	ס	ל	י	צ	י	י	י
ו	ג	ו	ר	ר	י	צ	ק	ז	מ	ש	ג	ע
ק	פ	ה	כ	ט	מ	ס	מ	י	ד	מ	ז	ב
ל	מ	ה	צ	ב	ל	ק	ו	ע	ב	ע	ט	ר
ו	ט	ס	צ	א	כ	מ	ד	י	ג	א	ק	א
ת	מ	פ	ו	ק	ט	י	א	י	צ	ל	ז	ב
ק	ו	ת	צ	ג	ז	ת	י	ד	ו	ה	י	ו
מ	ב	ב	ס	נ	ס	צ	ב	ג	ס	א	ה	ל
ו	ת	א	ו	ט	ס	פ	ס	י	פ	נ	ט	ו
ס	ל	מ	ב	ה	ג	י	ע	נ	ט	מ	צ	ג
ק	ח	ו	ש	צ	ר	כ	ב	ש	י	ש	י	מ
ל	צ	ז	א	ב	ט	ל	צ	ג	ק	צ	פ	ו

1. שם אשתו הראשונה של עשיו (6).
2. שר צבאו של אבימלך (4)
3. שם הבאר הראשונה שרבו עליה רועי גרר ורועי יצחק (3).
4. גיל נישואין של יצחק (6)
5. אותה נתן יצחק ליעקב (4)
6. מלך פלישתים (6).
7. סבה של מחלת (5).
8. מה אמרה רבקה ליעקב שיביא לה (5,4,3).
9. אחיו של יצחק (6).
10. אבא של רבקה (5).
11. בן כמה היה יצחק כשנולדו התאומים (5).
12. מה קנה יעקב מעשיו (5).
13. כמה זמן חשבה רבקה שיעקב יהיה בחרן ? (5,4).
14. כינויו של עשיו (4).
15. אח של רבקה (3).
16. מה נתן יעקב לעשיו תמורת הבכורה (5,5,3).
17. שם הבאר השנייה שרבו עליה רועי גרר ורועי יצחק (4).
18. אשתו השנייה של עשיו (4)
19. איפה אחז יעקב בעשיו כשהוא נולד (3).
20. שם הבאר השלישית שחפר יצחק (6).

תשובות:

1. מלחמת העולם הראשונה (31.10.1917). 2. אדווארד מונק. 3. צרפת. 4. מאסטר שף. 5. שלוש (הזרוע, החישור והגומד). 6. לגליזציה של קנאביס. 7. דוד בן ישי. (שמואל א, כ', כ"ז). 8. ריאות. 9. שודדי הקאריביים. 10. קטרקט.

תשובה לשאלת בונים: נגה אבן צור וגלית דנין.

חג האתרוגות:

לפני כשבועיים התכנסנו בחדר האוכל לערב שירה בציבור בניצוחו של צליל בירן. הפקת הערב היתה בחסות משפחת רוזנמן לציון עשור ללכתה של דרורה. הערב היה מוצלח מאוד וקצר מחמאות רבות. תודה למשפחת רוזנמן.

בעוד כמה שבועות נחגוג את חג החנוכה. במהלך החג ישנן פעילויות מגוונות. בעמוד האחרון של העלון מצורף פרסום עם כל הפעילויות והתאריכים.

לפני מספר שבועות פרסמנו בעלון קול קורא לשותפים ושותפות בצוותים מארגנים ל"בתים מאירים" וחודש בריאות. השבוע נפגשנו עם שני הצוותים והתחלנו לעבוד על האירועים. בקרוב נפרסם רשימה של האירועים הבאים שגם בהם נרצה לשלב צוותים לחשיבה והפקת האירוע. נשמח לשלב בצוותים תושבים וחברים נוספים מדור א' וא'1.

לקראת "בתים מאירים" יפורסם בקהילנט שאלון השתתפות בו תהיה גם אפשרות להיות בית מארח ו/או להנחות באחד הבתים. מוזמנים לארח ולהנחות. השאלונים יחולקו גם בתאי הדואר לוותיקים.

לאחרונה התחלנו לחמם מנועים לקראת מופע פורים. אנו מזמינות את כל מי שמעוניין ומעוניינת לקחת חלק פעיל במופע לפנות אלינו.

צדי רוצי ואיכף אפרתי.

שעת סיפור מספרית ולדיט.

ביום ראשון הקרוב, ג' כסלו, 27.11, בשעה 17:30, שעת סיפור מיוחדת לחנוכה עם ברקאי אפרתי ודיקה גינזברג, לאחר מכן ניתן יהיה להחליף ספרים, וגם לקנות במחיר מוזל ספרים חדשים וספרי יד שניה במצב מצויין. מוזמנים בשמחה. אנא דייקו.

נאפי קסט

שמים את הקהילה במרכז

save the date

טו-טז בכסלו 9-10/12

המיצף הקהילתי

דברים שהם יחזקאל אנדאו בבית הספר בטקס לכבוד חג הסיגד

התאספנו כאן היום לכבוד חג הסיגד - חג של יהודי אתיופיה, ששמעתם עליו קצת מהתלמידים. חג הסיגד הוא הזדמנות לכולנו להכיר קצת יותר את יהדות אתיופיה, ולכבד את תלמידינו היקרים שעלו מאתיופיה.

עדיין לא הספקנו לעסוק בכך השנה, אבל הנושא השנתי שלנו השנה הוא **שמחה ואמונה**. חג הסיגד של יהודי אתיופיה, הוא חג האמונה. הוא חג שבא לחזק את האמונה בקב"ה, ולרענן מידי שנה את הברית בין עם ישראל לקב"ה, מעין מעמד הר סיני. קצת מזכיר את טקס מעמד הקהל שעשינו בבית הספר לפני כחודש.

השמחה היום, היא השמחה הגדולה על הזכות שיש לנו, שבבית ספרנו לומדים תלמידים עולים מאתיופיה. חלקם עלו לפני מספר שנים, וחלקם עלו - רק לפני מספר חודשים. יש לנו גם מורה מהעדה האתיופית שנולדה בארץ, אך הוריה עלו מאתיופיה לפני למעלה מ-30 שנה. זו זכות גדולה עבור כולנו להיות שותפים עם הקב"ה בקליטת עליה בארץ ישראל, כפי שאנחנו מתפללים כל יום בתפילת עמידה: "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותינו, וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו".

אני רוצה לברך את התלמידים העולים, שתזכו להיקלט טוב בבית ספרנו בפרט, ובמדינת ישראל בכלל, ולברך את כולנו - תלמידים ומורים - שנצליח בכל מעשינו, ובמיוחד במצווה החשובה של קליטת העולים.

חג סיגד שמח לכולם!

איוכבד אולד ולכל המשפחה האורחת
ברכות אהולדת הנינה
נכדה איוסי וארה, בת אשירה ואמיר.
איחולים אשמחות ולנחת!

ארותי ואורי יצרי, ולכל המשפחה האורחת
ברכות אהולדת הנינה
נכדה אחני ואבישי יצרי, בת ארהקה וצואר יצרי
איחולים אשמחות ולנחת!

חנוכה תשפ"ג זסגד

כ"ד נסלו-ז' טבת | 18-26/12

יום ג'- כ"ו נסלו
נר שני

הזקת נרות מוציקות
דגית שקמה

יום ז'- כ"ה נסלו
נר ראשון

יחי צדקה
דגלא מחול (מוצון)
לחדר

יום א' כ"ד נסלו

הזקת נרות קהילתית
דגית הכנסת

יום ו'- כ"ט נסלו
נר חמישי

יום ה'- כ"ח נסלו
נר רביעי

יום ד'- כ"ז נסלו
נר שלישי

דגים מאירים
דחדי הקידול

יום ז'- ז' טבת
נר שמיני

מירול סגז
מירול האפיז

יום א'- א' טבת
נר שביעי

שבת חנוכה- ל' נסלו
נר שיעי

